

Kondor Katalin: Aki mindenkivel tegez?dött

2025 december 03. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Mariska, ide figyelj!

77 évet élt, de már 27 éve nincs közöttünk, s rövid írásom címe alapján sokan rá is jöhettek már, hogy kir?l írok.

Egy Kossuth-díjas és József Attila-díjas íróról és költ?r?l, aki cseppet sem mellesleg pszichológus is volt, nem is akármilyen. Vesébe látó pszichológus. Aki még azzal is viccel?dött, hogy ? olyan pszichológus, aki a saját veséjébe is belelát. Nem csak ez a mondása volt szellemes, az egész életm?vére ezt lehet mondani, színdarabjaitól a versein át a közéleti megnyilvánulásait is idesorolva. Meglehet, sokan ráismertek, kir?l írok itt, de miel?tt „nevén szólítom” az illet?t, még leírom, mit mondott, amikor megkérdezte t?le valaki – már nem tudom ki –, hogy miért is tegez?dik mindenkivel? Imígyen válaszolt: „Én azon döbbenek meg, hogy engem nem néznek hülyének, tudniillik, ha Sz?z Mária jön szembe velem valahol egy templomzugban, azt mondom, Mariska, ide figyelj! Ide jutottam. Egyrészt szeretem az embereket – sok hibám mellett – másrészt meg úgy gondolom, elértem azt a végtelenített kort, amelyben megadta az Isten az engedélyt.”

Bizonnyal kitalálták sokan – els?sorban nyilván saját társaságának tagjai -, hogy Gyurkovics Tiborról van szó. Akinek darabjai, versei és prózai írásai mindmáig – vitathatatlanul! - nem vesztettek semmit igazságukból, játszódhatnak akár egy kórházban, akár családi környezetben. Értette az életet. A magáét is, meg a másokét is. Bohém ember volt, ezért is kedvelték annyian. Nem anekdota, hanem igaz történet, hogy állítólag Tordy Géza invitálására, a Fekv?támasz cím? darabjában az ezredes szerepét is eljátszotta Veszprémben, a Pet?fi Színházban. Magyarán, s ezt színházi szakemberek mondják, tehetsége volt a színjátszáshoz is. Az egyik vele készített interjúmban megemlítette, hogy ? egy eleve szorongó embernek született. Nem hittem el, mert ? társaságban minden volt, csak szorongó ember nem. Így magyarázta ezt a tulajdonságát: „Én eleve szorongó embernek születtem, amib?l csak úgy tudtam kikeveredni, hogy valamilyen titokzatos módon örököltem egy másik vonalat is, hogy ebb?l én Münchhausen báró gyanánt hajamnál fogva kirántsam magam, mert így nem lehetett élni. Ez az igazság. Na már most ezt úgy szoktam jellemezni, hogy azért lettem költ?, mert embernek nem váltam be.” Ez az idézet is sejteti, kibújt bel?le a pszichológus. Aztán kibújt a költ? is. Sokunk örömére. Kíváncsi voltam arra is, hogy pszichológusi diplomát miért akart szerezni, amit meg is szerzett. A válasz: „Anyám még nálam és az egész környezetemnél is er?szakosabb ember volt, mint egy vadsóska, csípett, mart, harapott. Emlékszem, tizenöt éves lehettem, amikor a nagyapám ültetette gyönyör? kajszibarackfa törzsében, mellettem úgy tíz-húsz centire, zizegve állt meg az olló. Ilyen módon kapacitált, hogy vigyem be a fölhasogatott fát. T?le ezt a mérhetetlen indulatot örököltem.” Nos, az interjúban még több titkot is elárult a családjáról, meg arról is, hogy miért akart pszichológus lenni – és lett is. Mellesleg megjegyzem, hogy a vele készített interjúban megkérdeztem, mit kapott, milyen útravalót a Gyógypedagógiai F?iskolától? Mire úgy kezdte a választ, hogy „ez eddig a legjobb kérdésed, ugyanis én hálás vagyok azért, hogy gyógypedagógus lehettem. Egyrészt én belülr?l nem voltam olyan gazember, tehát mindig vonzódtam a nyomorult emberekhez, nem csak Dosztojevszkij révén, hanem a magam élettapasztalatából is. Úgy éreztem, ez a pálya, amin eltöltöttem közel húsz évet, nekem sokkal-sokkal többet hozott, mintha stilisztikával és finomkodó nyelvészettel foglalkoztam volna az egyetemen.”

Sok mindenr?l beszélgettünk még az interjúban, sajnálom, hogy nem tudom a teljes interjút közzé tenni, mindenesetre akár a gyógypedagógiáról, akár a költészetr?l, színm?-írásról beszélt, rengeteget lehetett t?le tanulni. Mert leny?göz?en tudott mesélni arról, hogy írói, költ?i, színm?írói tapasztalatait mily nagymértékben gazdagította a pszichológiai tudása. Aligha hinném, hogy oly nagyszer? színm?vei meg tudtak volna születni, ha nem szerez gyógypedagógiai és pszichiátriai tapasztalatokat. Mi, akik költ?ként, színm?íróként ismerjük ?t, örülünk, hogy nagyon sok életre szóló ajándékot kaptunk t?le a m?veiben. És kapunk is, ha a színházak nem felejtik el rendre bemutatni a m?veit. Mert Gyurkovicsot nem lehet elfelejteni, ha sokszor olvassuk m?veit, a színháziakat, a verseket, a novellákat, azaz mindent, amit írt. Közben ugyanis mindnyájan kicsit pszichológussá válunk. Higgyék el, megéri! S végül hadd fejezzem be ezt a kis ajánló cikket a szinte napra pontosan 17 évvel ezel?tt elhunyt Gyurkovics Tibor egyik versével, mely szerintem a világ egyik leggyönyör?bb verse, meg tán a legrövidebb is: „A semmi is lehet minden, a minden is lehet semmi. Ahogy az els? percben, csak úgy szabad szeretni.”

Kondor Katalin - www.magyarhirlap.hu

Ajánló